

SPELEOLOŠKI KAMP “PALEŽI ‘04”

PIŠE: Alen Kapidžić - Speleološka udruga “Estavela” - Kastav

Uvod

U organizaciji Speleološke udruge «Estavela» iz Kastva i Speleološkog kluba «Ursus spelaeus» iz Karlovca održan je u trajanju od 31.7. do 8.8. 2004. speleološki kamp «Paleži '04».

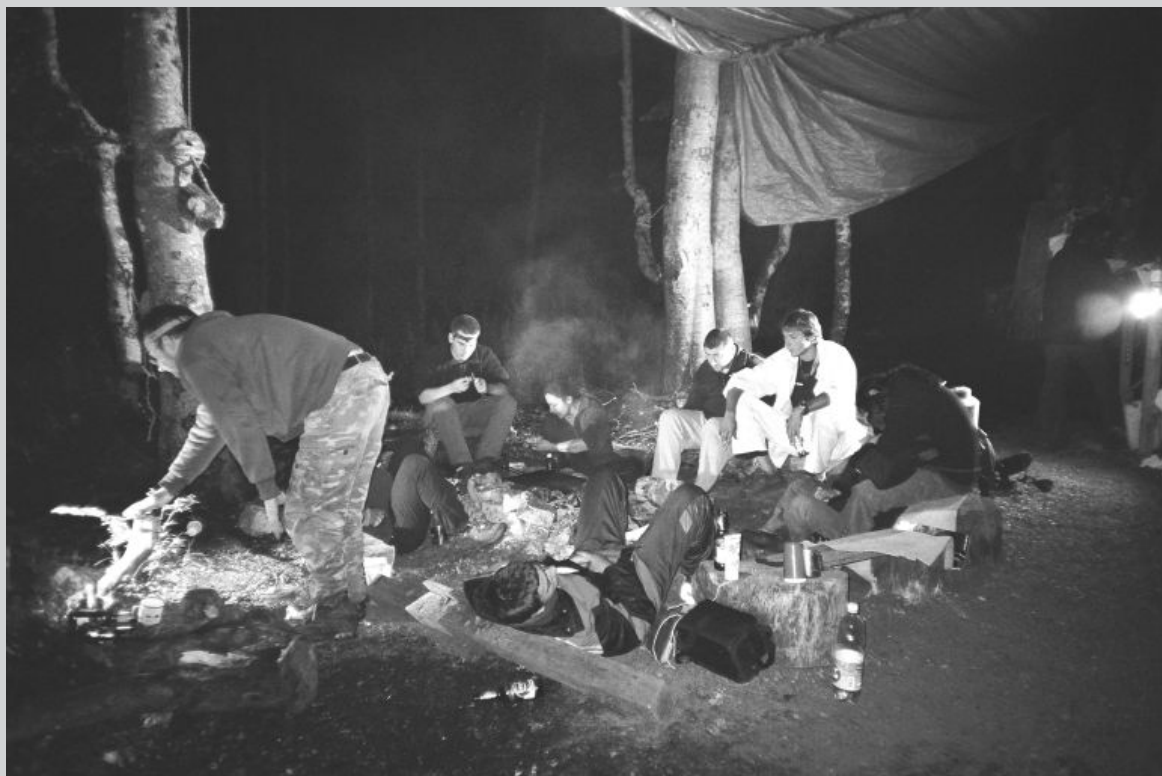
Kamp je bio smješten u šumarskim barakama na Bubinici (1 305 m.n.m.), na raskršću cesta za

Pazarište, Sunderac i Klementu. Teren koji je istraživan nalazi se na srednjem Velebitu s ličke strane iznad mjesta Pazarišta. Sa sjeverozapadne strane Paleži graniče s Klementom dok sa sjeveroistočne s Japagama i Bijelim stijenama. Zapadno je smješten vrh Debeljak (1 506 m) najviši na tom dijelu Velebita.

Glavni cilj kampa bio je istraživanje do sada neistraživanog

dijela zvanog Paleži te terena na Bubinici, Japagama i Bijelim stijenama. Same Paleži, po kojima je kamp i dobio ime, dosta su razočarale, naime, pronađena je i istražena samo jedna jama. Zbog toga se prešlo na rekognosciranje ostalog terena te je pronađeno još nekoliko jama.

8

U kampu na Bubinici

foto: Hrvoje Cvitanović

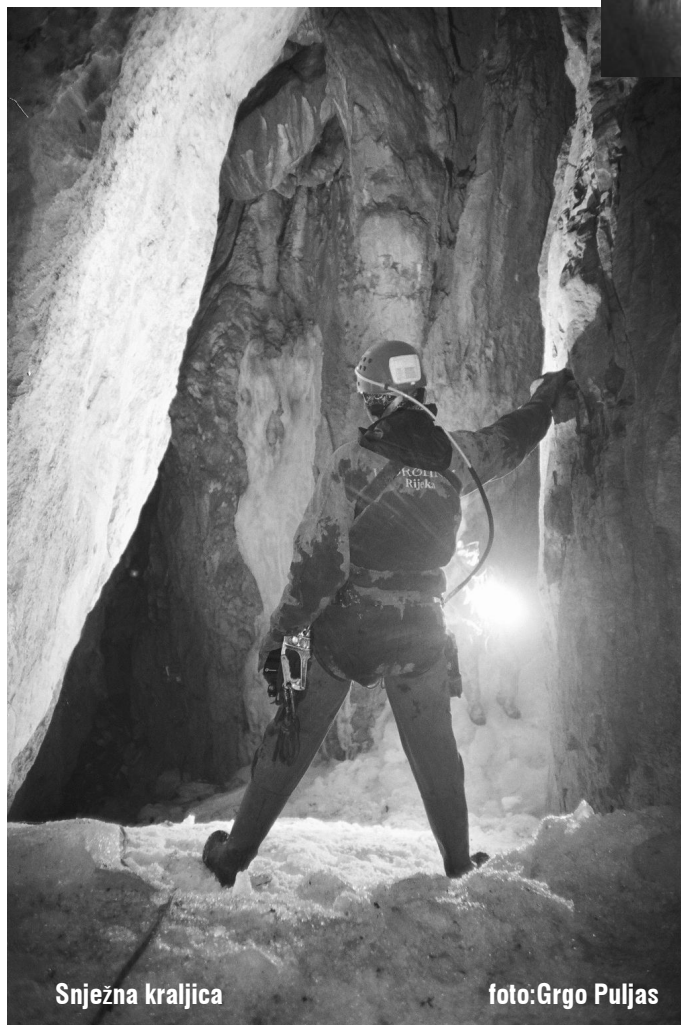
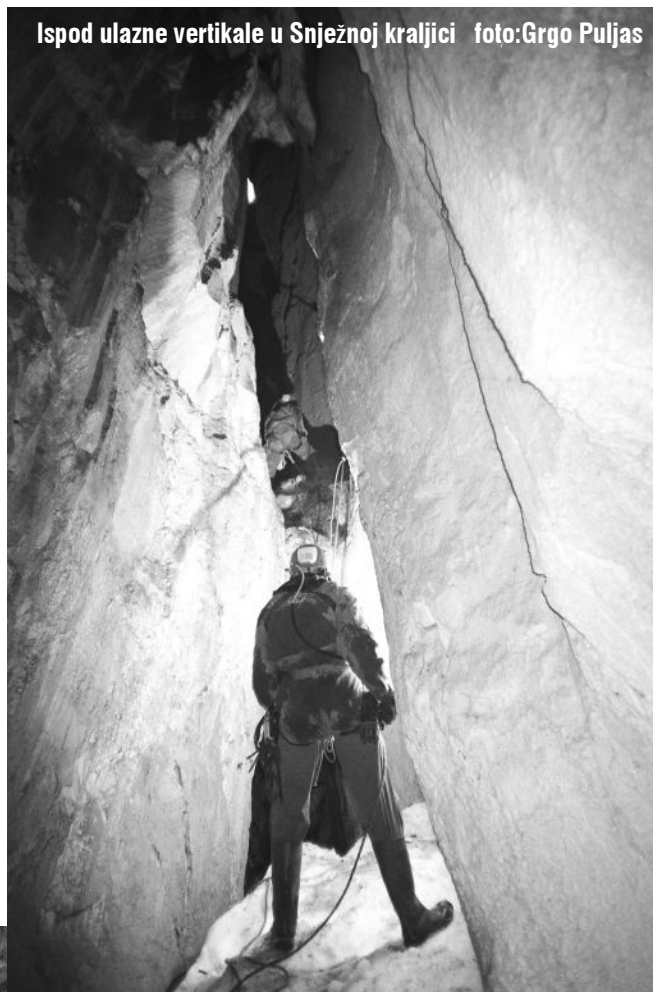
O povijest istraživanja Japaga i tog dijela Velebita

O povijesti istraživanja terena koji je bio cilj ekspedicije i terenima u njegovoj neposrednoj blizini već je pisano u više navrata. Pošto tema ovoga članka nije povijest istraživanja već speleološki kamp "Paleži 04", autor teksta upućuje zainteresirane o ovoj tematici na sljedeće tekstove u kojima je navedena kronologija istraživanja: Kuhta, M. (1989.): Spelološki objekti na području Klemente u srednjem Velebitu, Speleolog, 36 – 37, str. 34 – 40. Zagreb; Bačurin, Ž. i Stopić, D (2002.): Speleološki kamp "Japage '01", Speleozin, 15, str. 3 – 15. Karlovac; Basara, D. (2002.): Kronologija novijih istraživanja Klemente na srednjem Velebitu, Speleozin, 15, str. 16 – 19. Karlovac; Trpčić, M. (2003.): Speleološki kamp "Japage 2002", Speleozin, 16, str. 24 – 27. Karlovac.

Dnevnik speleološkog kampa Paleži 04"

Dan 1. – 31. srpanj 2004. (subota)
U 15:30 na mjesto kampa dolaze Dalibor Reš stariji i Dalibor Reš mlađi i dovoze opremu i hranu. D. Reš st. napušta kamp i po putu susreće Sanju Antolič, Nikolu Gruborovića, Franu Kožemelja i Alena Kapidžića koji postavljaju strelice na raskrsnicama do kampa. U 16:30 dolaze u

Ispod ulazne vertikale u Snježnoj kraljici foto:Grgo Puljas

Snježna kraljica

foto:Grgo Puljas

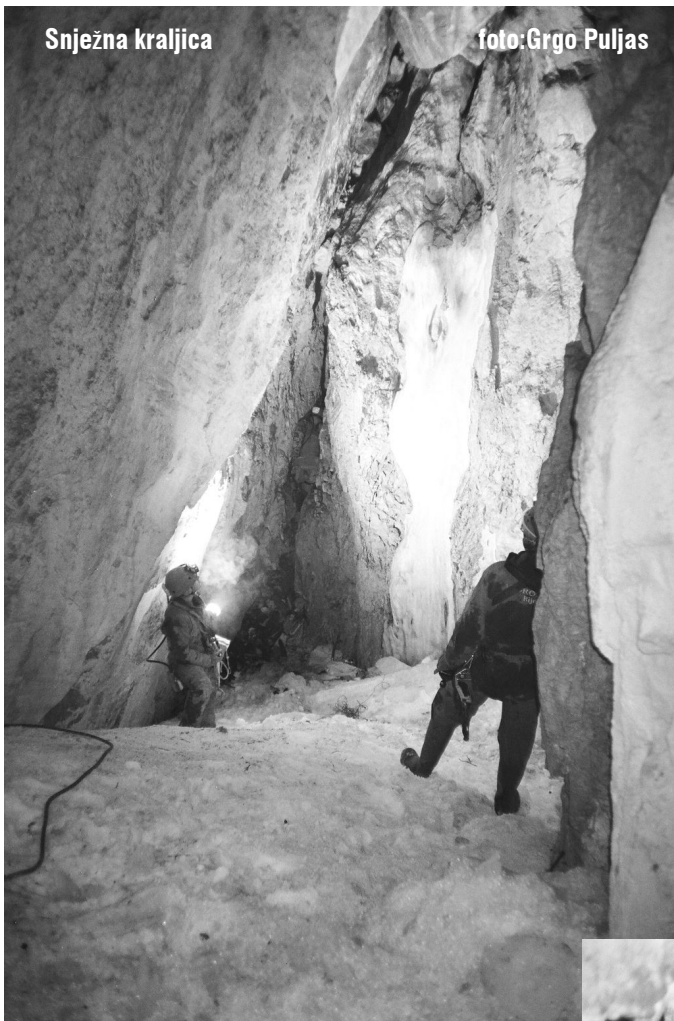
kampa. U 19:00 Antolič i Reš odlaze na Begovaču po Nikolinu Vuglešić. U 21:30 dolaze Kristina Badovinac, Hrvoje Cvitanović i Nataša Matoš. Pola sata nakon njih vraćaju se Antolič i Reš s Vuglešić. 2004. (nedjelja) Ekipa 1 u sastavu: Antolič, Reš i Vuglešić odlaze istraživati objekt nazvan "Jama s pogledom". Ekipa 2 u sastavu: Cvitanović, Gruborović, Kožemelj i Matoš odlaze istraživati objekt nazvan "Crvena škrapa". Badovinac im automobilom prebacuje dio opreme na teren i vraća se u kamp gdje je dežurni Kapidžić. U 13:30 u kamp dolaze Emanuela Marcucci i Ivica Seitz, dok kamp u 16:00 napušta Badovinac. U 17:00 u kamp dolaze Snježana Zbašnik, Mihaela Sirotnjak i Maja Sulić. Ekipa 2 se vraća u kamp u 19:00. Jamski objekt je istražen do dubine od cca. 20 metara. Daljnja perspektiva je otklesavanje. Ekipa 1 vraća se u kamp u 20:30. Jamski objekt istražen je do dubine od cca. 50 metara. Daljnja perspektiva otklesavanje uz jako strujanje zraka.

Dan 3. – 2. kolovoz 2004. (ponedjeljak)
Dan 2. – 1. kolovoz Dežurni u kampu ostaju Zbašnik i Antolič. Ekipa 1 u sastavu: Gruborović, Matoš, Cvitanović i

Snježna kraljica

foto:Grgo Puljas

Sirotnjak i Zbašnik) odlazi topografski snimiti "Ponor pod logorom". Ekipa 2 (Gruborović, Kožemelj i Reš) u 15:30 odlazi otkopavati "Jamu s pogledom". U isto vrijeme ekipa 3 (Cvitanović, Matoš i Sulić) odlaze rekognoscirati teren od Bubinice do Klemente (1,5 km) i ne pronalaze niti jedan

Dan 5. – 4. kolovoz 2004. (srijeda)
U 13:30 ekipa 1 (Gruborović, Kožemelj i Reš) odlaze nastaviti iskapanja od jučer, a ekipa 2 (Antolić, Cvitanović, Matoš, Sirotnjak, Vuglešić i Zbašnik) odlazi rekognoscirati. Kapidžić i Sulić ostaju u kampu. Nakon njihovog odlaska u kamp stižu Goran Grgurev i Sara Jakupec. Ekipa 2 se vraća u 17:00. Rekognoscirana 3 nova objekta. Sanja Babić i Grgo Puljas dolaze u kamp u 21:00. Ekipa 1 se vraća u 22:15. Nedostaje još malo da se prođe dalje.

Dan 6. – 5. kolovoz 2004. (četvrtak)
U 10:00 Reš i Zbašnik odlaze u nabavku u Gospić. Antolić odlazi kući u 12:30. Ekipa 1 (Babić, Kapidžić, Kožemelj i Puljas) odlazi u 13:30 istražiti novootkrivenu jamu. Ekipa 2 (Cvitanović, Matoš, Sirotnjak i Sulić) odlazi u 14:15 istražiti jučer pronađenu špilju. Ekipa 3 (Reš, Vuglešić i Zbašnik) odlazi u isto

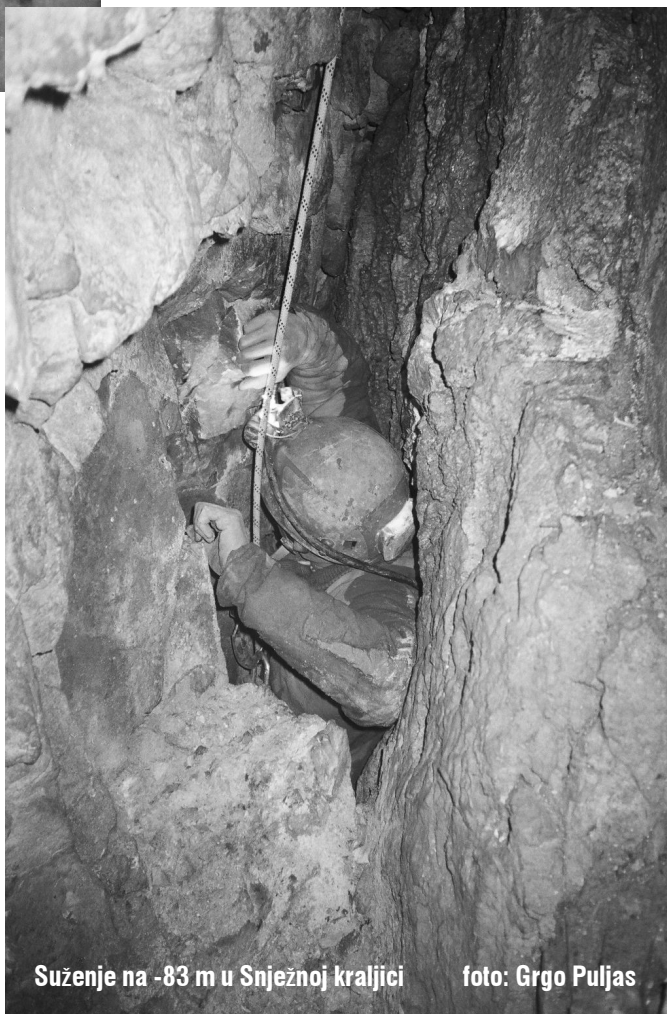
10

Kožemelj odlazi dovršiti nacrt i probati proširiti suženje u "Crvenoj škrapu". Ekipa 2 u sastavu: Sulić, Vuglešić i Kapidžić odlazi istražiti novootkriveni objekt, a ekipa 3 u sastavu: Reš i Sirotnjak odlaze rekognoscirati teren na području Paleža. U 11:30 Seitz i Marcucci napuštaju kamp i odlaze kući. Ekipa 1 se vraća u kamp u 15 sati, ruča i odlazi u 16 sati u "Ponor pod logorom" u pratnji Zbašnik i Antolić. Suženje u "Crvenoj škrapu" je prođeno samo da bi kanal završio nakon 5 metara. Ekipa 2 se vraća u kamp u 17:40 iz jamskog objekta nazvanog "Indiana Giovanis" dubine 36 metara i dužine 15. Ekipa 3 vraća se u 18:00 prečešljajući teren bez ijedne pronađene jame. Ekipa 1 vraća se u logor u 20:30 s vijesti da treba nastaviti otklesavati suženje.

Dan 4. – 3. kolovoz 2004. (utorak)

U 8:00 Kapidžić i Reš odlaze u Gospić u nabavku i vraćaju se u 13:00. Ekipa 1 u 15:00 (Kapidžić,

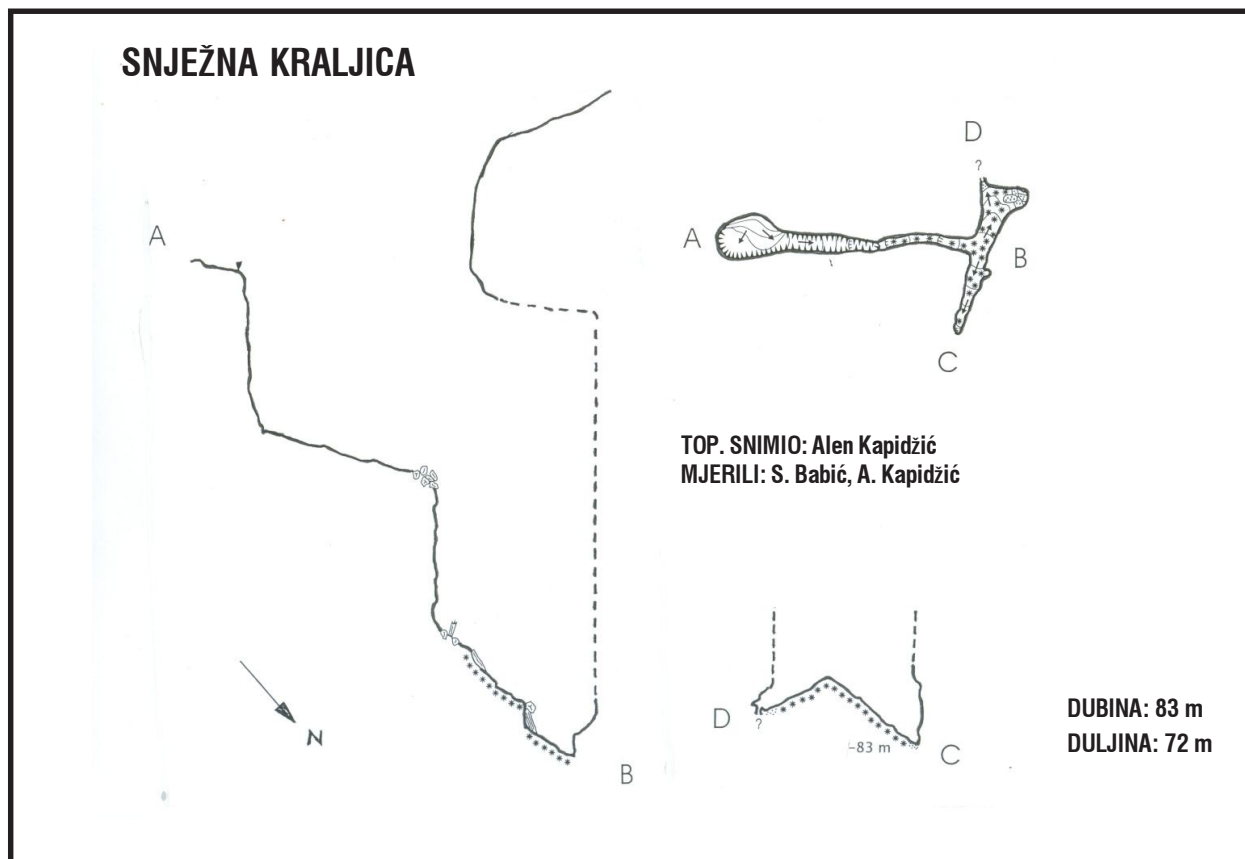
novi objekt. U kampu ostaju Antolić i Vuglešić. Ekipa 1 je topografski snimila "Jamu pod kampom" i vratila se u logor u 18:30. Ekipa 2 je otkopala prolaz i prošla cca. 10 m u dubinu, ali treba nastaviti otkopavanje i otklesavanje. Došli u logor u 21:00.

Suženje na -83 m u Snježnoj kraljici

foto: Grgo Puljas

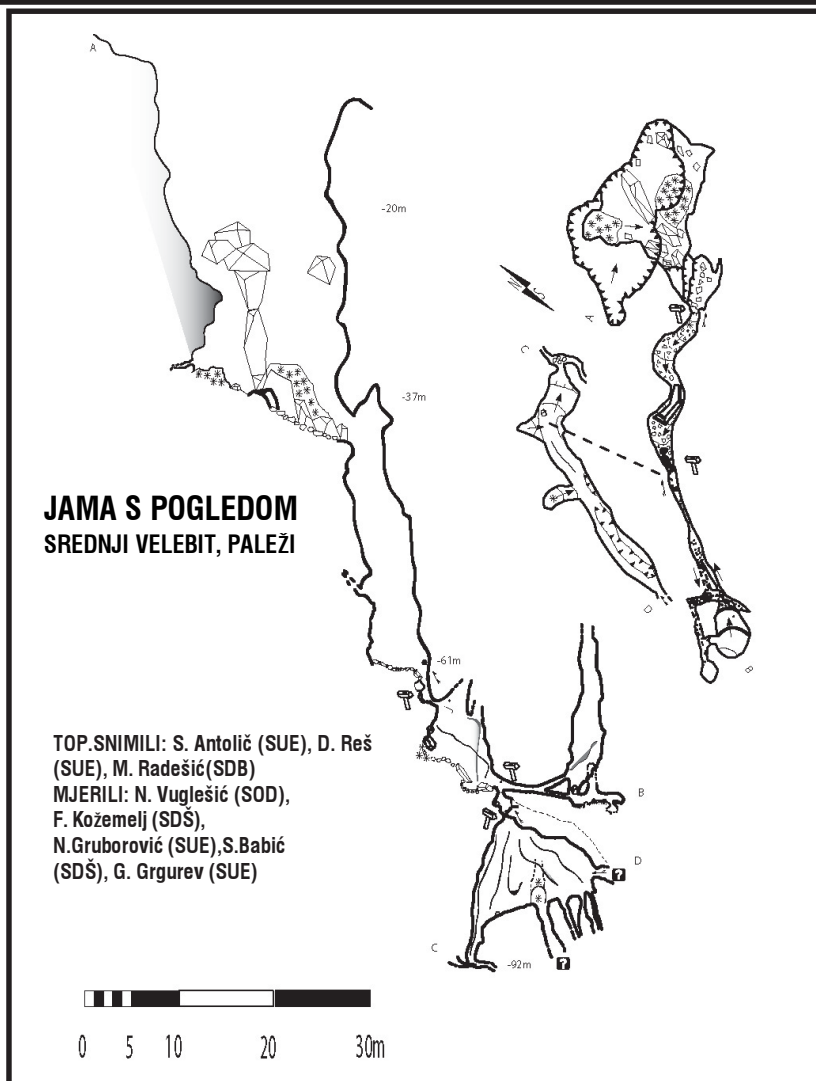
SNJEŽNA KRALJICA

vrijeme istražiti novopronađenu jamu. Dežurni u kampu ostaju Grgurev, Gruborović i Jakupec. Ekpa 3 je istražila i nacrtala jamu "Eko no fiks" do dubine 19 m i vratila se u kamp u 16:00. U 16:30 u posjet kampu dolaze Ivan Glavaš i Nenad Kuzmanović. Ekpa 2 istražila je špilju "Bonagracijina 1" ukupne dužine 40ak metara i vratila se u kamp u 17:00 h. Ekpa 1 istražila jamu "Snježna kraljica" do dubine 80ak m ali treba probiti suženje i nastaviti dalje. Na kamen 20ak m. Vratila se u kamp u 17:30. Sirotnjak, Sulić i Zbašnik odlaze kući u 18:40. Glavaš i Kuzmanović napuštaju kamp u 19:15.

Dan 7. – 6. kolovoz 2004.
(petak)

Babić i Puljas u 10:00 odlaze u posjet kampu na Lubenovcu. U 11:15 ekpa 1 (Grgurev, Gruborović i Kožemelj) odlaze nastaviti proširivati suženje u "Jami s pogledom". Ekpa 2 (Kapidžić, Matoš i Vuglešić) odlaze pod vodstvom Cvitanovića u 13:30 istražiti novi objekt. U kampu ostaju Jakupec i Reš. Cvitanović se vraća u kamp u 14:45. Alan Kovačević dolazi u kamp u 16:00. Ekpa 2 postavlja i crta "Lasersku jamu" do dubine od

Jama s Pogledom

foto: Dalibor Reš

jame” u 16:30. Jama nastavlja dalje prevjesnom vertikalom od cca 40ak m. Puštaju je opremljenom. U 18:00 Grgurev, Horvat, Kapidžić i Vuglešić odlaze ponovno topografski snimiti “Ponor pod logorom” jer je Zbašnik pogrešno odredila azimute. Ekipe 1 se vraća u logor u 19:30 dovršivši istraživanje “Jame s pogledom”. Približna dubina 90ak metara. U 20:00 vraća se ekipa iz “Ponora pod logorom” uspješno snimivši i raspremivši objekt. U isto vrijeme u kamp dolaze Jana Bedek i Marko Lukić. Igor Jelinić dolazi u kamp u 20:45. Ekipe 3 se vraća u kamp u 21:30. Proširili su suženje na 80 m dubine u “Snježnoj kraljici” i spustili se u dubinu još 30ak metara, ali nisu crtali. Jama je raspregljena. Oko ponoći u kamp dolazi Kristina Badovinac.

Dan 9. – 8. kolovoz 2004.

(nedjelja)

U 8:00 u kamp dolaze Branko Jalžić i Predrag Rade. U 9:30

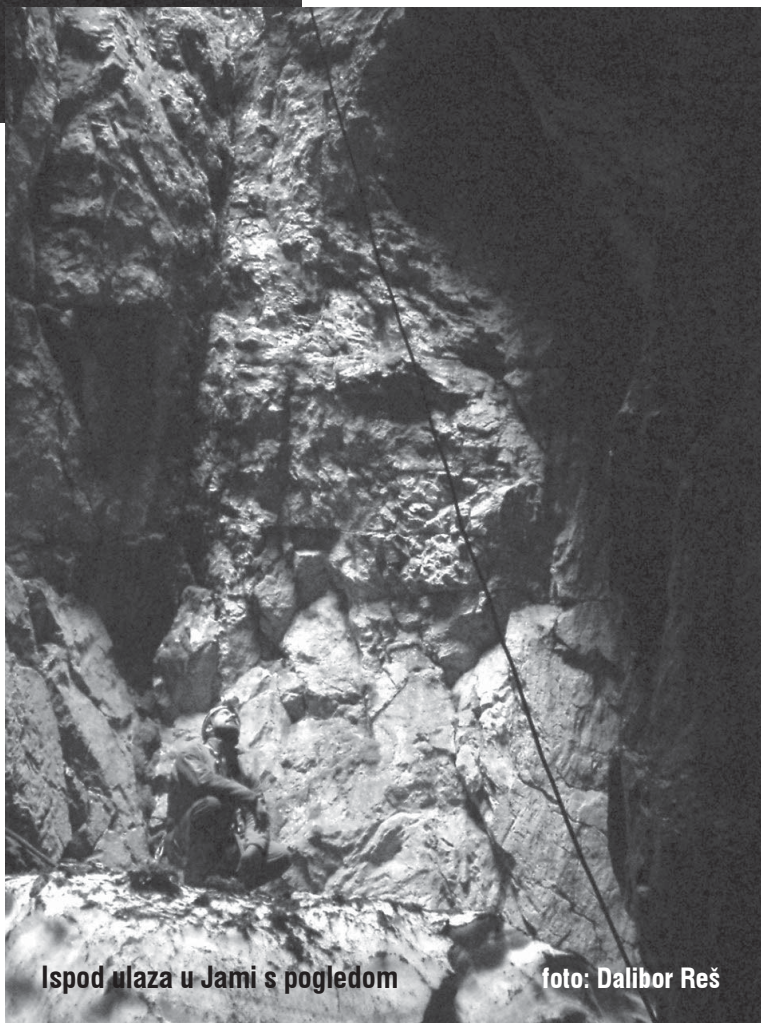
12

20ak m i ostaje bez užeta. Vraća se u kamp u 18:00. Babić i Puljas se vraćaju u kamp u 18:30. Ekipe 1 probija otvor u “Jami s pogledom”, ali zaboravlja ključ za spiteve te se nije u mogućnosti spustiti u novi dio. Vraća se u kamp u 20:05. Emanuel Radešić dolazi u kamp oko ponoći.

Dan 8. – 7. kolovoz 2004.

(subota)

Oko 6:00 u kamp dolazi Rudi Reš. Alan Kovačević odlazi u 10:00 u “Ponor pod logorom” pokušati proširiti suženje na kraju. Ekipe 1 (Babić, Radešić i D. Reš) odlaze u 11:30 u “Jamu s pogledom”. Ekipe 2 (Kapidžić, Matoš i Vuglešić) odlaze u “Lasersku jamu” u 12:45. Ekipe 3 (Gruborović, Kožemelj, Puljas i R. Reš) odlaze u “Snježnu kraljicu” u 13:30. Alan Kovačević se vraća u kamp nakon neuspješnog pokušaja proširivanja kanala i odlazi kući u 16:00. Bojana Horvat dolazi u kamp u 16:30. Ekipe 2 se vraća iz “Laserske

Ispod ulaza u Jami s pogledom

foto: Dalibor Reš

Jelinić napušta kamp. U 10:00 Jalžić, Rade i Vuglešić odlaze kući. U 11:30 Bedek, Horvat, Lukić i Reš odlaze završiti istraživanje "Laserske jame". U 12:00 Emanuel Radešić odlazi kući. U 13:30 Badovinac, Cvitanović i Matoš odlaze kući. Rasprema se kamp. U 15:30 Dalibor Reš stariji dolazi u kamp. U 17:30 Bedek, Horvat, Lukić i Reš se vraćaju u kamp. "Laserska jama" je nacrtana i raspoređena. U 18:30 ostatak sudionika napušta mjesto kampa i speleološki kamp "Paleži 04" završava.

Prikaz istraženih objekata

Tijekom ekspedicije istraženo je osam speleoloških objekata, a popisu je pridodana i jama (Japa jama japa) koja je istražena prilikom pripremnog rekognosciranja terena tijekom 2003. godine. Od osam istraženih objekata sedam su jame, a jedan je špilja (Bonagracijina 1). Najznačajniji objekti koji će detaljnije biti opisani su: Snježna kraljica, Laserska jama i Jama s pogledom.

Snježna kraljica

Radi se o jamskom objektu koji je jedini ostao neistraženim. Pronađen je tijekom trećeg rekognosciranja petog dana ekspedicije. Narednog dana ekipa u sastavu Sanja Babić (SDŠ), Alen Kapidžić (SUE), Frane Kožemelj (SDŠ) i Grgo Puljas (SOMA) ulazi u objekt. Puljas oprema, a Babić i Kapidžić crtaju. Ulaz je na rasjedu dimenzija 30 x 4 metra, a ulazna vertikala je 55 metara. Nakon nje silazi se na tlo posuto granjem, kršjem i liščem. Pukotina se nastavlja u dubina s dva skoka od po 2,5 metra i tu se nailazi na snijeg. Snijeg prekriva 90% dna, a procijenjeni nanos je oko 3 metra na najvišem dijelu. Zbog velike količine snijega te svoje ljepote jama je nazvana Snježna kraljica. Temperatura nije mjerena zbog nedostatka instrumenata. Na dnu se jama križa gotovo pod pravim kutom s još jednim rasjedom i perspektiva daljnjeg istraživanja vodi kroz uski prolaz u zapadnom dijelu kanala. Tu se istraživanja prekidaju zbog nemogućnosti daljnjeg napredovanja (suženje) i nedostatka užeta te se

objekt ostavlja opremljenim za ekipu "probijača". Tom prilikom S. Babić je vršila i biospeleološka istraživanja.

Tri dana kasnije ekipa u sastavu Nikola Gruborović (SUE), Frane Kožemelj (SDŠ), Grgo Puljas (SOMA) i Rudi Reš (SUE) probijaju prolaz dalje. Ulaze u usku, ali dugačku pukotinu i Nikola Gruborović se spušta niz kosinu do dna objekta dok Rudi Reš ostaje na polovici puta. Ostatak ekipe ostaje na ulazu u suženje. Zbog dugotrajnog proklesavanja i niske temperature (Gruborović je poderao astrofoliju i omotao stopala), te zahtjevnog provlačenja novootkriveni kanal nije nacrtan. Pri povratku s dna, Gruborović je u pukotini osjetio zamjetno strujanje zraka, ali se nije provlačio zbog iscrpljenosti. Ekipa je raspoređila jamu i ostavila je za sljedeće istraživanje.

Prema Gruborovićevoj procjeni, spustilo se još cca. 40ak metara u dubinu. S dosadašnjom dubinom od izmjerenih 83,5 metra pretpostavlja se da bi jama mogla biti dublja od 100 metara. U svakom

Proširivanje suženja u Jami s pogledom

foto: Dalibor Reš

slučaju, novoprođeni kanal treba nacrtati i provjeriti strujanje zraka.

Jama s pogledom

Jamski objekt najduže je istraživan tijekom ekspedicije, čak pet dana, a prvi u jamu ulaze Sanja

Antolić (SUE), Dalibor Reš (SUE) i Nikolina Vuglešić (SOD). Nakon njih objekt su još istraživali: Sanja Babić (SDŠ), Goran Grgurev (SUE), Nikola Gruborović (SUE), Frane Kožemelj (SDŠ) i Emanuel Radešić (SDB). Naziv je dobio po lijepom pogledu koji

se prostire na Liku sa stijena iznad ulaza.

Ulaz je velikih dimenzija 20 x 10 metara, a zidovi su prekriveni mahovinom i paprati. Na 37. metru dubine dolazi se do dna prekrivenog kršjem i snijegom. Dalje vodi uski prolaz u 25 metarsku vertikalu na čijem dnu se nastavilo istraživati proklesavanjem. Daljnja istraživanja su nastavljena prodiranjem u dubinu i čestim proklesavanjem suženja što je istraživanja bitno produžilo, kao i prilična udaljenost od kampa te nepristupačnost terena. U objektu su vršena i biospeleološka istraživanja (S. Babić – SDŠ), a objekt je i fotografiran u više navrata. Istraživanje je završeno na neprolaznoj pukotini kroz koju se osjeti strujanje zraka, a kamen pada cca. još 5 metara.

Dubina objekta je 92 metra, a dužina 62.

Laserska jama

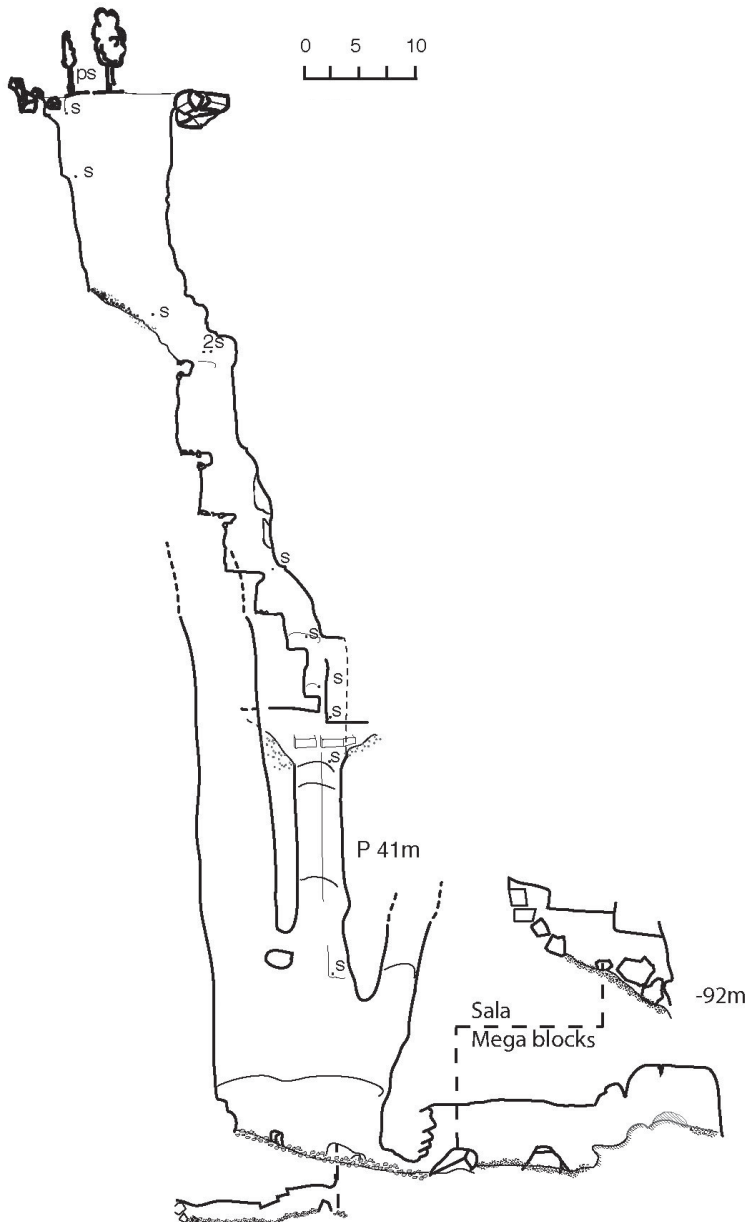
Lasersku jamu započinju istraživati Alen Kapidžić (SUE), Nataša Matoš (SKUS) i Nikolina Vuglešić (SOD) sedmog dana ekspedicije. Iz razloga što je prvog dana istraživanja Vuglešić umjesto GPSa ponijela laserski mjerač duljine jama je nazvana Laserskom.

Na samom početku istraživanja objekt nije izgledao posebno perspektivan. Ulaz je 10 x 7 metara okružen strmim stijenama. Dno je, prekriveno lišćem i granama, vidljivo s ulaza. Spustivši se na dno ekipa otkriva pukotinski prolaz koji vodi u skokoviti meandar. Tu istraživanja staju zbog nedostatka užeta. Kapidžić je opremao, a Matoš i Vuglešić crtale.

Ista ekipa drugi dan uzima stometersko uže i bespotrebno izvlači od ulaza postavljeno 40 metarsko, što ima za posljedicu, nakon nekoliko kraćih skokova, prekidanje daljnjeg istraživanja zbog nedostatka užeta. Istraživanje se prekida na ulazu u veliku prevjesnu vertikalu.

Posljednjeg dana ekspedicije jamu dovršavaju Jana Bedek (SOV/HBSD), Bojana Horvat (SOV/SUE), Marko Lukić (SOV/HBSD) i Dalibor Reš (SUE). Nakon prevjesne vertikale od 40 metara jama se otvara u veliku prostoriju dimenzija 10 x 8

LASERSKA JAMA
Paleži, Srednji Velebit

TOP. SNIMILI: N. Vuglešić (SOD), D. Reš (SUE)
MJERILI: N. Matoš (SKUS), B. Horvat (SUE/SOV)
EKIPA: A. Kapidžić (SUE), J. Bedek (SOV/HBSD), M. Lukić (SOV/HBSD)

metara, nakon koje slijedi još jedna manja. Ovdje su i prvi put zamijećene sigaste tvorevine. Perspektive za daljnje istraživanje nema. Bedek i Lukić su mjerili temperaturu zraka (1°C) i vršili biospeleološka istraživanja. Nacrt su dovršili Horvat i Reš.

Ukupna dubina Laserske jame je 92 metra, a dužina 60.

Zaključak

Speleološka ekspedicija "Paleži 04" pokazala je da je teren na tom dijelu srednjeg Velebita težak za istraživanje zbog nepristupačnosti te da je vrlo siromašan speleološkim objektima (ili smo mi podbacili u njihovom pronalaženju). Istraživani objekti su pretežno jednostavni, vertikalni (osim špilje Bonagracijina 1) i vrlo hladni s čestim snijegom i ledom. Sveukupno je istraženo (s

jamom Japa jama japa) devet objekata ukupne dubine 450 metara i dužine 384 metra.

Popis udruga, odsjeka, sudionika i posjetioca kampa Paleži '04

Popis udruga i odsjeka sudionika ekspedicije:
DDISKF, Zagreb, HBSD, Zagreb, SD Špiljar, Split, SD Buje, Buje, SO Dubovac, Karlovac, SO Malačka, Gornja Kaštela, SO Velebit, Zagreb
Broj sudionika kampa: 24 , Broj posjetioca kampa: 6, Ukupno: 30

Popis sudionika i gostiju:
Sanja Antolić (SUE), Sanja Babić(SDŠ),Kristina Badovinac(SKUS),Jana Bedek(SOV/HBSD), Hrvoje Cvitanović(SKUS),Goran Grgurev (SUE),Nikola Gruborović (SUE), Bojana

Horvat (SOV/SUE), Sara Jakupec (SUE), Alen Kapidžić (SUE), Alan Kovačević(DDISKF), Frane Kožemelj (SDŠ), Marko Lukić (SOV/HBSD), Emanuela Marcucci (SUE), Nataša Matoš (SKUS), Grgo Puljas (SOMA), Emanuel Radešić (SDB), Dalibor Reš mlađi (SUE), Rudi Reš (SUE), Ivica Seitz (SUE), Mihaela Sirotnjak (SUE), Maja Sulić (SUE), Nikolina Vuglešić (SOD), Snježana Zbašnik (SUE), Dalibor Reš stariji, Ivan Glavaš (SUS) ,Predrag Rade (SDK) ,Branko Jalžić (SOŽ/HBSD), Nenad Kuzmanović (SUS), Igor Jelinić (SOD)

Sponzori kampa: Lin trgovina – Karlovac, Karlovačka pivovara, Itabo d.o.o.-Zagreb, AL-KA metal doo – Karlovac, Foto Korana - Karlovac, Javna ustanova Baračeve špilje – Rakovica, Foto Kurti – Rijeka.

Literatura

Kuhta, M. (1989.): Spelološki objekti na području Klemente u srednjem Velebitu, Speleolog, 36 – 37, str. 34 – 40. Zagreb;
Bačurin, Ž. i Stopić, D (2002.): Speleološki kamp "Japage '01", Speleozin, 15, str. 3 – 15. Karlovac;
Basara, D. (2002.): Kronologija novijih istraživanja Klemente na srednjem Velebitu, Speleozin, 15, str. 16 – 19. Karlovac;
Trpčić, M. (2003.): Speleološki kamp "Japage 2002", Speleozin, 16, str. 24 – 27. Karlovac.

POPIS ISTRAŽENIH OBJEKATA

Br.	IME OBJEKTA	DUB.	DUŽ.	X	Y	Z
01.	Bonagracijina 1	8	47	4943,055	5510,200	1215
02.	Crvena škrapa	25	54	4945,180	5509,369	1254
03.	Eko no fiks	19	19,5	4942,723	5510,362	1214
04.	Indiana Giovanis	36	15	4944,667	5509,901	1275
05.	Jama s pogledom	92	62	4944,795	5510,079	1225
06.	Laserska jama	92	60	4945,180	5509,600	1245
07.	Ponor pod logorom	29	26	4943,708	5509,783	1270
08.	Snježna kraljica	83	73			
09.	Japa jama japa	69	32	4942,520	5510,369	1096

Summary

Speleological societies "Estavela" from Kastav and "Ursus spelaeus" from Karlovac organised a 9-day expedition on central Velebit in the region of Palež. It took place from 31 July to 8 August 2004 when 9 speleological objects 450 metres in depth and 384 metres in length were explored. Some interesting objects should be mentioned, such as "Snježna kraljica", "Jama s pogledom" and "Laserska jama". "Laserska jama" and "Jama s pogledom" are over 90 metres long but offering no further ways of exploration. "Snježna kraljica" is the only object yet to be explored. Its depth is now –83 metres but giving way to reaching over 100 metres. Due to difficult conditions (very low temperatures and hours long penetration) and a lack of time the object has not been fully explored. Further explorations are expected during the summer of 2005. 24 speleologists from 11 societies participated in the event, and 6 visitors came to be a part of this unique camp.